

CD Water 7 juni 2022

Veilig stellen drinkwatervoorziening

Het kabinet heeft aangekondigd dat de overheid meer regie gaat nemen op de volkshuisvesting en streeft naar realisatie van 900.000 nieuwe woningen tot en met 2030. De drinkwatersector staat voor de opgave al die beoogde nieuwe woningen tijdig te voorzien van voldoende drinkwater. Dat lukt niet meer vanzelf. De beschikbaarheid en kwaliteit van de bronnen voor drinkwater staan onder toenemende druk. Het watersysteem loopt tegen zijn grenzen aan door te snelle waterafvoer, droogte, verzilting en een toenemende watervraag door een groeiende economie en bevolking. Drinkwaterbedrijven zetten zich in om bewust en zuinig waterverbruik te bevorderen, maar zij kunnen én mogen geen enkel risico nemen met het verzekeren van de toekomstige drinkwatervoorziening. Drinkwaterbedrijven moeten in staat worden gesteld om in te spelen op de toekomstige vraag. Het drinkwater van morgen vraagt vandaag actie.

Vrijwel alle drinkwaterbedrijven vergroten al vóór 2030 hun productiecapaciteit. Dat lukt alleen als meer werk wordt gemaakt van het aanwijzen en beschermen van nieuwe bronnen voor drinkwater en als drinkwaterbedrijven in staat worden gesteld om nieuwe én bestaande bronnen ook daadwerkelijk te benutten (vergunningen en financieringsruimte). Er is regie van het Rijk nodig om dit te borgen.

- ▶ Neem beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen volwaardig mee in de uitwerking van het principe dat water de ruimtelijke ordening stuurt, in de Nationale Woon- en Bouwagenda en het programma Woningbouw;
- ▶ Verzeker voldoende drinkwaterbeschikbaarheid door het tijdig aanwijzen en beschermen van nieuwe bronnen voor drinkwater en geef ruimte om de bronnen ook daadwerkelijk te benutten;
- ▶ Geef de minister van Infrastructuur en Waterstaat de regie in een proces, samen met IPO en VNG en Vewin, dat taakstellend is om de drinkwaterbedrijven tijdig in staat te stellen de levering van drinkwater te borgen.

Kaderrichtlijn Water en NPLG in relatie tot drinkwaterbronnen

De kwaliteit van de drinkwaterbronnen staat in toenemende mate onder druk en is de afgelopen jaren niet significant verbeterd. Verontreinigingen afkomstig uit de landbouw, industrie en huishoudens zorgen ervoor dat de kwaliteit van drinkwaterbronnen eerder slechter wordt. Het uiterlijk in 2027 bereiken van de afgesproken doelen uit de Europese Kaderrichtlijn Water is daardoor ernstig in gevaar. Het is duidelijk dat een stevige inzet nodig is om de waterkwaliteit van drinkwaterbronnen te verbeteren. Deze opgave moet voor een deel in andere beleidsdomeinen dan (drink)water worden opgepakt.

Een belangrijk doel van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is om de Europese verplichtingen uit de KRW en de Nitraatrichtlijn, inclusief de ambities op natuur, klimaat en bodem, via gebiedsgerichte programma's te realiseren. Vewin bepleit dat de verbetering van de kwaliteit van drinkwaterbronnen prioriteit krijgt in het NPLG, en dat alles op alles gezet moet worden om te zorgen dat de doelen van de KRW in 2027 behaald worden. Het is hierbij van belang om ook andere probleemstoffen voor de drinkwaterbronnen mee te nemen, zoals opkomende stoffen en medicijnresten.

- ▶ Zorg in het NPLG voor een samenhangend en afrekenbaar maatregelenpakket gericht op tijdige KRW-doelrealisatie bij drinkwaterbronnen. Veranker de bestaande doelen m.b.t. het verminderen van verontreiniging van drinkwaterbronnen met nitraat en bestrijdingsmiddelen in het NPLG. Pak ook de nieuwe bedreigingen als opkomende stoffen en medicijnresten aan;
- ▶ Geef de bescherming van drinkwaterbronnen prioriteit in het NPLG, o.a. door (grondwater)beschermingsgebieden een prioritaire status te geven en rond deze gebieden bufferzones in te stellen, waarin de waterkwaliteit en de natuur worden verbeterd en de landschapskwaliteit wordt verhoogd;
- ▶ Voer als Rijk regie op de voortgang met afrekenbare doelen bij de uitvoering, met de benodigde maatregelen voor tijdige doelrealisatie bij drinkwaterbronnen. Betrek de drinkwaterbedrijven bij de uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak van het NPLG.

PFAS en bronnen voor de drinkwatervoorziening

De druk op de kwaliteit van drinkwaterbronnen wordt onder andere veroorzaakt door PFAS die wijdverspreid in oppervlaktewater aanwezig zijn. Ook in (ondiep) grondwater is door RIVM veelvuldig de aanwezigheid van PFAS aangetoond. Huidige zuiveringen voor de drinkwatervoorziening kunnen deze stoffen zeer moeilijk verwijderen. De indicatieve richtwaarden voor PFOA en GenX in drinkwater zijn zeer laag. Daarom is het cruciaal dat voorkómen wordt dat dergelijke PFAS in drinkwaterbronnen terechtkomen. De drinkwatersector pleit daarom voor een nationaal en Europees totaalverbod van PFAS. De Tweede Kamer heeft in oktober 2021 via de aangenomen moties van Bouchallikht (GL) en Van Esch (PvdD) de regering verzocht om binnen Europa te werken aan een zo spoedig mogelijk volledig verbod van PFAS, dus verdergaand dan een verbod op niet-essentiële toepassingen. Daarnaast zijn moties aangenomen van Hagen (D66), Bouchallikht (GL) en Beckerman (SP) om uiterlijk zomer 2022 op nationaal niveau alle bestaande hotspots te inventariseren en alle directe én indirecte lozings van PFAS op oppervlaktewater te identificeren en te minimaliseren, en met de gemeenten vóór de zomer alle PFAS hotspots in kaart te brengen en te komen met bijbehorende beheersmaatregelen inclusief een tijdspad van aanpak.

- ▶ Geef aan op welke wijze de regering invulling geeft aan de aangenomen moties wat betreft het verbod en de aanpak van PFAS.

Leveringsplicht en zorgplicht van drinkwater

Bevolkingsgroei en woningbouw gaan met groei van bedrijvigheid gepaard, waarvoor ook drinkwater nodig is. In recente antwoorden op Kamervragen over de drinkwatervoorziening voor de woningbouwopgave (nr 2497) refereerde de minister slechts aan de leveringsplicht voor huishoudens. In het optreden van en de contacten met de ILT bemerken de drinkwaterbedrijven de neiging om de leveringsplicht enger te interpreteren dan voorheen. Vewin wijst op de wettelijke leveringsplicht van drinkwaterbedrijven, en op de zorgplicht van overheden voor volksgezondheid, welzijn én welvaart, die ook in de Drinkwaterwet is genoemd. De drinkwatervoorziening door drinkwaterbedrijven is een 'conditio sine qua non' voor bedrijvigheid, economische groei en werkgelegenheid. Tot nu toe heeft er nooit twijfel aan bestaan dat de wettelijke leveringsplicht en zorgplicht ook betrekking hebben op de levering van drinkwater aan bedrijven (zie MvT Drinkwaterwet). Gelet daarop maakt Vewin zich zorgen over de veranderende interpretatie van de leveringsplicht en de mogelijke gevolgen voor de invulling van de zorgplicht door overheden voor de drinkwatervoorziening aan bedrijven.

- ▶ Bevestig dat de wettelijke leveringsplicht en zorgplicht van drinkwater óók van toepassing zijn op de drinkwatervoorziening voor bedrijven.

Btw op kraanwater

Ter bevordering van een gezonde leefstijl heeft het kabinet het voornemen de btw op groente en fruit te verlagen. Tot dezelfde categorie gezonde en duurzame producten behoort kraanwater. Kraanwater is niet alleen het gezondste drinkbare voedingsproduct dat uitstekend in een gezond voedingspatroon past, maar ook het duurzaamste. Het wordt zonder toevoeging van grondstoffen, verpakkingen en vervoersbewegingen bij alle huishoudens in Nederland afgeleverd.

- ▶ Verlaag de btw op drinkwater, net als op groente en fruit, naar 0%.

Nu actie nodig, zet in op een Nationaal Waterakkoord

Zonder actie dreigen wij toekomstige generaties op te zadelen met een minder zekere levering van betrouwbaar drinkwater. Water is een verbindende factor tussen de grote opgaven op het vlak van klimaat, energie, natuur, ruimtelijke ordening en woningbouw. De drinkwaterbedrijven pleiten daarom voor een watertransitie, gericht op een klimaatrobuust systeem dat de toekomstige waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit verzekert. Zoals uit bovenstaande blijkt, bevat het coalitieakkoord daarvoor goede aanknopingspunten, maar uitwerking is noodzakelijk. Dat vraagt politieke urgentie, samenwerking en brede maatschappelijke consensus.

- ▶ Zet in op een Nationaal Waterakkoord dat de zoetwaterbeschikbaarheid robuust maakt voor klimaat en waarbij alle partijen aan tafel zitten.

Meer informatie:

Arjen Frentz
070 3490 890
frentz@vewin.nl

Vewin
Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
T (070) 3490 850
info@vewin.nl
www.vewin.nl